

Oslo, 6.2.2012

Pressemelding fra Norsk kritikerlag

Nominasjoner til litteraturkritikerprisene 2011

Norsk kritikerlag offentliggjør med dette navnene på de nominerte til Kritikerprisen for beste voksenbok, Kritikerprisen for beste barne- og ungdomsbok og Kritikerprisen for beste oversettelse for året 2011.

De nominerte for beste voksenbok er:

- * Karl Ove Knausgård for *Min kamp. Sjette bok*, Forlaget Oktober
- * Merethe Lindstrøm for *Dager i stillhetens historie*, Aschehoug
- * Øyvind Rimbereid for *Jimmen*, Gyldendal

Det er medlemmene i Seksjon for litteratur som kårer prisvinneren gjennom uravstemning.

De nominerte for beste barne- og ungdomsbok er:

- * Nicolai Houm og Rune Markhus for *Når alle sover*, Gyldendal
- * Karin Kinge Lindboe for *Etterpå varer så lenge*, Aschehoug
- * Sverre Knudsen for *Aarons maskin*, Aschehoug
- * Ingvild H. Rishøi og Bendik Kaltenborn for *Pling i bollen. Fine og ufine barnerim*, Cappelen Damm

Juryen for beste barne- og ungdomsbok består av Guri Fjeldberg, Ola A. Hegdal og Anne Cathrine Straume.

De nominerte for beste oversettelse er:

- * Merete Alfsen for *Barnas bok* av A.S. Byatt, Forlaget Oktober
- * Grete Kleppen for *Ein gartnar døyr* av Lucien Suel, Solum forlag
- * Thomas Lundbo for *Kartet og terrenget* av Michel Houellebecq, Cappelen Damm
- * Geir Juell Skogseth for *Hatets lovsang* av Khaled Khalifa, Minuskel

Kritikerprisen for beste oversettelse tildeles den oversetteren som etter juryens vurdering har gjort den beste oversettelsen til norsk i utgivelsesåret før prisutdelingen. Prisen deles ut for

oversettelsen av et skjønnlitterært verk eller et verk som juryen anser som litterært verdifull prosa. Juryen består av Geir Kjell Andersland, Liv Riiser og Cathrine Strøm. Spørsmål i forbindelse med denne prisen kan rettes til Cathrine Strøm, 412 22 450. Spørsmål i forbindelse med de andre prisene kan rettes til Anne Merethe K. Prinos, tlf. 22 47 24 30 / 996 43 435.

Litteraturkritikerprisene for bokåret 2011 blir delt ut torsdag 1. mars klokken 11.30 på Litteraturhuset, Wergelandsveien 29, i Oslo.

Med vennlig hilsen
for arbeidsutvalget for Seksjon for litteratur
Merete Røsvik Granlund (leder), Astrid Fosvold, Morten Haugen og Kristine Isaksen

Anne Merethe K. Prinos
generalsekretær

Under følger en presentasjon av alle de nominerte bøkene.

NOMINERTE TIL LITTERATURKRITIKERPRISENE 2011

Nominerte til Kritikerprisen for beste voksenbok

Karl Ove Knausgård: *Min kamp. Sjette bok*, Forlaget Oktober

Karl Ove Knausgård debuterte i 1998 med *Ute av verden*, i 2004 kom oppfølgeren *En tid for alt*. I 2009 utkom første, annet og tredje bind av romanverket *Min Kamp* som er delt inn i seks bøker. I 2010 kom fjerde og femte bok, og sjette bind ble utgitt høsten 2011.

For fjorten år siden avsluttet Øystein Rotten anmeldelsen av Karl Ove Knausgårds debut med følgende spådom: «Det er personer med en slik hensynsløs drift mot å gi ord til et liv litteraturen har bruk for i det neste årtusen», og sjelden har en kritiker sett så klart. Romanverket *Min kamp* (2009–2011) har hatt enorm innflytelse i samtidslitteraturen, og Tom Egil Hverven hevder i meldingen av *Min Kamp 6* at den avslutter en «sterk syklus (...) på samme, høye nivå som det begynte. *Min kamp* er den største, beste og litterært mest omkalfatrende romanen som er gitt ut på svært lang tid i Norge. Man må tilbake til Agnar Mykle for å finne noe liknende. Romanen er skrevet slik at den forandrer både seg selv, samfunnet og kulturen på mer uoversiktlige måter enn vanlig for litterære tekster (...)». Dagsavisens Trond Haugen mener *Min kamp* er «et til tider lysende romaneksperiment fra overgangen mellom det 20. og det 21. århundre, med en sjølsagt plass i den europeiske litteraturhistorien for vår tid».

Merethe Lindstrøm: *Dager i stillhetens historie*, Aschehoug

Merethe Lindstrøm debuterte i 1983. Hun har utgitt seks novellesamlinger, og *Dager i stillhetens historie* er hennes sjuende roman. Kritikerne var raskt ute med å kåre romanen til en av bokårets beste. «I en lavmælt, elegant og presis prosa skriver hun fram et

hverdagsdrama som kryper inn under huden på leseren», skrev anmelder Turid Larsen i Dagsavisen. «Et av bokhøstens virkelige funn», mente Vidar Kvalshaug i Aftenposten.

Et aldrende ektepar har inngått en pakt om å tie om fortiden. Hvordan har den fått prege forholdet deres og forholdet til døtrene? Lindstrøm fletter sammen fortid og nåtid i en mangslungen og etter hvert suggererende fortelling med et sobert og enkelt språk. På mesterlig vis belyser hun hvordan fortielsen isolerer fortelleren Eva og ektemannen fra fellesskap de egentlig lengter etter. Samtidig som de fortrenge traumene påvirker både dem og familien deres på måter de selv ikke kan kontrollere.

Dager i stillhetens historie er også nominert til Nordisk råds litteraturpris og Ungdommens kritikerpris.

Øyvind Rimbereid: *Jimmen*, Gyldendal

Øyvind Rimbereid har sidan debuten i 1993 gitt ut bøker i fleire sjangrar, men er mest kjend for dei språkleg nyskapande diktsamlingane sine. I 2004 fekk han Kritikerprisen for *Solaris korrigert*.

Jimmen er eit episk langdikt, kor hesten Jimmen snakkar med ei særeiga stemme; eit nynorsk som gjennom inverterte ordstillingar og rytmiske gjentakningar gir uttrykk for det arkaiske, naturlege og trygge, men samstundes sterke og ville hesten representerer. Den andre stemma i diktet tilhører hestkaren. På Stavanger-dialekt reflekterer han over livet og den nye tida. Saman køyrer desse to matavfall og nokre gonger dobøtter. På vegen stoppar dei opp og ser på dei første oljeplattformane som vert trekte ut i Nordsjøen, og slik skaper Rimbereid eit sterkt bilde av det gamle Noreg som skal forsvinne når det nye, rike og høgteknologiske Noreg veks fram.

«Ikke siden Kjartan Fløgstads *Fyr og Flamme* har jeg lest litteratur som likner, på dette nivået», skreiv Tom Egil Hverven om *Jimmen* i Klassekampen.

Jimmen er òg nominert til Nordisk Råds litteraturpris og Ungdommens kritikerpris.

Nominerte til Kritikerprisen for beste barne- og ungdomsbok

Nicolai Houm og Rune Markhus: *Når alle sover*, Gyldendal

Yin og yang møter King Kong: Det evige spørsmål om hva det er som skjer om natten mens alle sover, blir besvart i en fascinerende bildebok. Svaret er definitivt til å miste nattesøvnen av. Et digert monster kommer og raserer alt ... før et annet, mer konstruktivt monster kommer og reparerer det hele, slik at småbyen om morgenen ser nøyaktig ut som den gjorde kvelden før. Og så skjer det noe som får denne syklusen av ødeleggelse og reparasjon til å gå av hengslene.

Når alle sover er midt i blinken for alle små og store konspirasjonsteoretikere som lurar på hva som egentlig foregår etter leggetid, og for alle som har sansen for å bygge opp og rive ned ting. Et sjeldent vellykket samarbeid mellom illustratør og forfatter.

Karin Kinge Lindboe: *Etterpå varer så lenge*, Aschehoug

Døden gjør seg gjeldende i mange av årets barne- og ungdomsromaner, og sorgen framstår med aller sterkest nærvær i *Etterpå varer så lenge* av Karin Kinge Lindboe. 22 døgn etter at bestevenninnen Stella døde av kreft (*Stella*, 2004), forstår ikke tiendeklassingen Benny hvordan livet kan gå videre. Heller enn at sorgen forklares, leves den ut i sine mange nyanser. Den intensiveres av Bennys skjøre familieforhold og av en ny jente i klassen som ser ut til å ta Stellas plass. Veien mot nytt håp går gjennom sårhet og raseri, i en tekst som berører sterkt. Kinge Lindboe skriver med stor psykologisk innsikt og språklig presisjon.

Sverre Knudsen: *Aarons maskin*, Aschehoug

Aarons maskin av Sverre Knudsen er oppsiktsvekkende ambisiøs. Over 500 sider kombineres sterkt politisk engasjement med humoristisk lekenhet og intens spenning i et futuristisk univers. 15 år gamle Aaron har en sjelden følsomhet som gjør ham interessant for storkonsernet Libercorp i deres utvikling av en høyteknologisk maskin. Når konsernets hensyn til ansatte og andre berørte må vike for kynisk profittjag, skjønner imidlertid Aaron at Libercorp må stoppes. Knudsen demonstrerer grådighet i ytterste konsekvens og skriver seg inn i samtidas debatt om bærekraftig økonomisk tenkning når jaget etter profitt settes opp mot evnen til medfølelse og vitenskapens grenseløse utviklingsoptimisme.

Ingvild H. Rishøi og Bendik Kaltenborn: *Pling i bollen. Fine og ufine barnerim*, Cappelen Damm

I et år med usedvanlig mange nye og godt illustrerte diktutgivelser for barn, er det én bok som utmerker seg med et spesielt fint samarbeid mellom forfatter og illustratør. Diktsamlingen *Pling i bollen. Fine og ufine barnerim* er oppfinnsom og frekk, samtidig som både tekst og bilder spiller på klassikere som André Bjerke, Inger Hagerup og Paul René Gauguin.

Samlingen byr på en spennende lek med genre og klisjeer, men tør også gå nye veier. Når så vi sist et dikt utlagt som tegneserie i «film noir»-stil? Og med formanende aldersgrense? Det kunstneriske uttrykket oser av energi, og om tekstene varierer i stil og format, så binder Kaltenborns illustrasjoner dem nydelig sammen fra første til siste side. Dette er godt tenkt og godt gjennomført.

Nominerte til Kritikerprisen for beste oversettelse

Merete Alfsen: oversettelsen fra engelsk av A.S. Byatt *Barnas bok*, Forlaget Oktober

Barnas bok er en omfangsrik og ambisiøs roman som favner en historisk epoke slik den utfolder seg i privatliv, politikk og samfunn, i kunst, kultur, mentalitet, klesdrakter og mote. Med utgangspunkt i to familier skildrer A.S. Byatt perioden rundt forrige århundreskifte og fram til første verdenskrig, og utforsker den enkeltes muligheter for livsutfoldelse. Romanen sveiper over store områder, både geografisk og idémessig, og minner om et billedteppe der hver kvadratcentimeter er fylt med farge og form.

Merete Alfsens oversettelse er preget av omsorg for – og glede over! – detaljene, uten at oversikten går tapt. Teksten er et overflødigshorn av betegnelser på planter, farger, materialer, kunstgjenstander og klær, i en variasjon vi knapt visste eksisterte på norsk. Romanens gammeldagse måte å beskrive skikkelser og ansikter på, får nytt liv også i norsk språkdrakt. Og de mange idéhistoriske temaene håndteres med sans for presisjon og tidskoloritt. Teksten flyter lett og blåser liv i nyanser vi nesten hadde glemt fantes i språket vårt.

Grete Kleppen: oversettelsen fra fransk av Lucien Suel *Ein gartnar døyr*, Solum forlag

Hovedpersonen i Lucien Suels roman får hjerteinfarkt en dag han steller i hagen sin, faller om og blir liggende blant flikkjemper og rapidsalat. I en uavklart tilstand mellom liv og død strømmer minner på «frå alle kanter og frå alle tider». Hvert kapittel består av én setning, der teksten gjør sveip gjennom gartnerens liv. Teksten er skrevet i en litterært sett krevende du-form og holdt i én tone, men er aldri ensformig, den syder av liv selv om den handler om død. Boka kan sees som en kamp mot døden og glemselen, også i betydningen at det som er nedtegnet, ikke forsvinner.

Ein gartnar døyr er en oversetterbragd, der vi aner det franske utgangspunktet og forbløffes over rikdommen i det nynorske uttrykket. Språket i oversettelsen er plastisk, fargerikt og duftende, blant annet takket være stadige dykk i botanikkens rike språklige

reservoar. Oversetter Grete Kleppen har åpenbart funnet en bok som stemmer overens med eget temperament, for denne teksten fremstår som svært godt jordet i det norske språket.

Thomas Lundbo: oversettelsen fra fransk av Michel Houellebecq *Kartet og terrenget*, Cappelen Damm

Kontroversielle Michel Houellebecq fikk i 2010 den prestisjetunge Goncourt-prisen for *La carte et le territoire*. Det er en kunstnerroman, om fotografen Jed Martin som gjør verdenssuksess, kunstnerisk og kommersielt, som maler. Hans gjennombrudd kommer med en utstilling hvor Michelin-kart er motiv. Kartmetaforen går igjen i boken som et symbol på en verden hvor «kartet er mer interessant enn terrenget». Det er også en kriminalroman med et partert lik, spredt utover som et kart. Og det er en bok om livets og alle tings forgjengelighet.

Thomas Lundbo har igjen levert en flott oversettelse. Han har siden 2005 vært Houellebecqs norske oversetter, og Lundbo høster her rikt av sitt fortrolige kjennskap til et utfordrende forfatterskap. Oversettelsen er preget av høy bevissthet og finfølelse. Det er en bragd å gjenskape det unike houellebecqske språk slik at leseren gis en følelse av at oversettelsen er originalen. Strålende, elegant og fornøydlig!

Geir Juell Skogseth: oversettelsen fra arabisk av Khaled Khalifa *Hatets lovsang*, Minuskel

Det utgis en rekke vesentlige oversettelser som av uklare grunner ikke når frem til sitt publikum. Khaled Khalifas prisbelønte roman *Hatets lovsang*, oversatt av Geir Juell Skogseth og utgitt av Minuskel, er en slik bok. I en tid hvor vi får urovekkende, men svært mangelfulle nyhetsrapporter om situasjonen i Syria, er det en stor gave å bli introdusert for skjønnlitteratur som gir andre, nyanserike perspektiver på brutale hendelser fra landets nære historie, samt levende skildringer av menneskers dagligliv, tradisjoner og tankesett. Boka ble forbudt i hjemlandet for sine beskrivelser av kampene mellom myndighetene og muslimske opprørere på 1980-tallet, men utkom i Libanon i 2006 og er blitt oversatt til en rekke språk.

Oversettelsen løfter romanens myldrende univers, mildt fremmedartede og metaforrike stil inn i det norske språket på en imponerende omsorgsfull måte. Bokas nyttige appendiks med forklaringer på arabiske ord, stedsnavn, historiske og mytiske personer vitner også om store kunnskaper om kulturfæren boka er skrevet innenfor og et ønske om å formidle dette til norske lesere.